No. 1696 Zaterdag 1 Juli 1916. 33ste Jaargang

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire, Aruba en de Bovenwindsche eilanden per drie maanden fl. 2.— met vooruitbetaling.

BUREAU VAN DIT BLAD
Waterkant No 4. Overzijde.
DRUKKER. B. L. BOGAERS.

Voor het Buitenland per jaar fl. 10.—
Afzonderlijke nummers fl. 0.15.
Prijs der Advertentiën van 1—7 regels f. 0.50; voor elken regel meer 7½ cts.

Hoedenindustrie en Vlechtonderwijs.

V.

Elke onderneming van eenig belang gaat met moeilijkheden gepaard. Zoo ook het tot stand brengen van een *coöperatieve organisatie* in het belang der hoedenindustrie in deze kolonie. Wil men van moet af tegen die moeilijkheden zijn opgewassen, dan is het zaak die moeilijkheden ter dege onder de oogen te zien.

Zij die nimmer van het *coöperatiewezen* een speciale studie gemaakt hebben, zouden zich de illusie kunnen scheppen, dat het de eenvoudigste zaak van de wereld betreft, of ook tot een tegenovergesteld uiterste vervallen, en alleen uit vooroordeel oppositie gaan voeren. Voor beide uitersten moet men zich wachten.

* * *

Wanneer het hier werkelijk tot de oprichting van een Coöperatieven Bond voor de hoedenvlechtsters zou komen, verwachten wij allerminst dat er een stormloop zal plaats vinden om als lid in dezen Bond te worden ingelijfd.

Coöperatie veronderstelt een hooge mate van onderling vertrouwen, een geest van eensgezindheid en samenwerking onder de leden, en juist deze maatschappelijke deugden zijn vrij zeldzaam in onze samenleving. Deze Bond zal met zeer veel terughou~~dendheid en wantrouwen~~ worden bejegend. Men kan er op rekenen, dat de kritiek deze instelling niet gespaard zal blijven, en dat men met verdachtmaking het werk reeds bij de geboorte zal zoeken te smoren.

Elke coöperatieve vereeniging veronderstelt een zeker kapitaal bij de oprichting reeds aanwezig. Dit kapitaal zal bij deze organisatie vrij aanzienlijk moeten zijn.

Het bedrag, dat reeds in den loop van het eerste jaar aan de instalatie, voor huishuur van magazijnen en kantoren, voor salaris van directie en personeel, vooral ook voor opkoop van eenige duizenden dozijnen hoeden, enz. enz. zal verslonden worden, moet zeer ruim geschat worden, omdat misschien niet vóór het midden van dat jaar kan verwacht worden, dat het eerste hoedentransport verscheept, en dus de eerste wissels kunnen getrokken worden, een gedeelte van het fondskapitaal weer in de kas der Vereeniging terugkeert.

Waar moet dat kapitaal vandaan komen? In de eerste jaren bestaat er geen mogelijkheid dat een der vlechtsters door spaarzaamheid het reeds zoover zal gebracht hebben, dat zij een aandeel kan nemen of iets tot vorming van dat fondskapitaal kan bijdragen. Daartegenover staat, dat vele welgestelden in onze kolonie, deze welkome gelegenheid zullen benutten, om door daden het harde lot dier arme vlechtsters te verzachten. Zóó zou door giften, schenkingen of door het plaatsen van aandeelen reeds een vrij aanzienlijk kapitaal kunnen worden bijeengebracht. Hoofddoel zij hierbij, een gezonde onderneming, een volksbelang op krachtige wijze te steunen, en het oogmerk om op voordeelige wijze zijn geld te beleggen of winstbejag te maken zij geheel en al uitgesloten.

Ten slotte gelooven wij, dat toch het Gouvernement wel het grootste quantum van dit fondskapitaal hetzij in den vorm van een renteloos voorschot of bij wijze van subsidie in de kas dezer Vereeniging zal moeten storten, wil de oprichting van zulk een Coöperatieven Bond niet ten eeuwigen dage worden uitgesteld.

Het is niet aan te nemen, dat van de zijde van het Koloniaal Bestuur of van de Hooge Regeering in het Moederland deze financiëele steun principiëel bezwaar zal ontmoeten.

Waar door de voorschotten voor de dividivi-cultuur en voor het aanleggen van dammen, enz. enz. reeds bijzondere standen zijn bevoorrecht geworden, is het niet te verwachten, dat de armsten onder de armen onzer bevolking zullen worden achtergesteld.

Een andere factor van het grootste gewicht, waarvan het welslagen der onderneming goeddeels afhangt, is, aan wien zal de oprichting dezer Vereeniging worden toevertrouwd, of wie zal het wagen zich daarmede te belasten?

Een groot organiseerend talent is daarvoor een eerste vereischte. Zoowel de Directeur als het Bestuur, dat hem ter zijde zal staan, om leiding te geven aan de onderneming, dienen geen vreemdelingen te zijn op het gebied van coöperatieve organisatie. Ook zelfs aangenomen, dat de leider der hoedenindustrie in deze kolonie aan dit Bestuur als technisch adviseur wordt toegevoegd, toch kan een meer dan gewone vakkennis en ervaring dezer industrie onmogelijk door de meeste leden van dit Bestuur gemist worden, anders gaat het prestige en vertrouwen spoedig te loor, of loopt men gevaar, dat de geheele onderneming een financiëele debâcle wordt.

Niet het persoonlijk belang van een der leden mag ooit op den voorgrond dringen, doch enkel het algemeen belang van *alle* leden en der geheele Vereeniging moet in het oog gehouden. Vandaar mag noch eigenbelang of zelfzucht den toon aangeven, maar belangeloosheid, onkreukbare trouw en eerlijkheid de deugden zijn, die de leden van het Bestuur sieren.

Men kan de vraag stellen of in het Bestuur ook kooplieden en exporteurs van hoeden dienen zitting te hebben. Het heeft zijn *vóór* en *tegen*. Exporteurs kunnen beschouwd worden als technische leden, die het vak, ook het commerciëel gedeelte, in den grond kennen, en zóó opgevat zullen zij dikwijls een vraagbaak en bijna onontbeerlijk zijn om de jeugdige Vereeniging met raad en daad bij te staan.

Doch van den anderen kant mag en kan men de belangeloosheid niet in zulk een heldhaftigen graad veronderstellen, dat een exporteur als lid van het Bestuur dezer Vereeniging zijn eigen belang als particulier koopman geheel zal verwaarloozen of zelfs benadeelen, door uitsluitend het belang dezer Vereeniging te behartigen, ook dan wanneer het in concurrentie of conflikt komt met het persoonlijk belang van zijn eigen firma. Dit is moeilijk aan te nemen.

Het ligt in den aard der zaak, dat zoowel de Syrische kooplieden als de exporteurs dezen Coöperatieven Bond als concurrent en vijand zullen beschouwen. Toch ben ik vast overtuigd, dat het gevaar voor dezen Coöperatieven Bond veel grooter zal zijn als voor de Syrische kooplieden, en exporteurs.

Men moet leven en ook laten leven. Curaçao en ook onze Kolonie is groot genoeg om beide partijen een eerlijk bestaan te geven.

De Coöperatieve Organisatie moge voor de hoedenvlechtsters een levensbelang zijn en de oplossing brengen van een ongezonden toestand, het is de vraag of alle vlechtsters wel door den Bond zullen kunnen bereikt worden, en of allen wel genoegzaam hun eigenbelang zullen begrijpen.

En juist hier doet zich een kapitale moeielijkheid voor. Het voornaamste ja het eenige middel, waardoor deze Coöperatieve instelling bij de vlechtsters in trek moet komen, kan alléén zijn de stapelhoeden tegen een *hoogeren* prijs dan de Syriers van de vlechtsters op te koopen. Doch van den anderen kant mag de jeugdige Vereeniging in de eerste jaren van zijn bestaan niet zijn financiëele krachten over schatten, maar moet zij beleid aan voorzichtigheid paren en liever de eindresultaten van het eerste jaar afwachten.

Voor de meeste vlechtsters zijn de Syriërs door hun wijze van handeldrijven en credietgeven onmisbaar geworden. En zoolang de Syriërs gelegenheid te over vinden, om hoeden op te koopen, behoeft er voor de exporteurs geen vrees te bestaan, dat hun uitvoer zal worden stop gezet.

* * *

Het denkbeeld om de hoedenvlechtsters in een *Coöperatieve Organisatie* te vereenigen en aldus verbetering in hun schamele, weinig menschwaardige verdiensten te brengen, is reeds meermalen door ernstige mannen in onze Kolonie in overweging genomen, maar moest helaas uit gebrek aan middelen en om de ontzaglijke moeilijkheden worden opgegeven. Toch blijft er in diezelfde richting nog steeds een sterke drang van het *Ministerie van Koloniën* uitgaan om hier een dergelijke organisatie tot stand te brengen. Geleerden van naam en mannen van de praktijk, die in het Moederland als specialiteiten op het gebied van het *Coöperatiewezen* bekend staan, hebben deze kwestie in studie genomen, en er is reeds veel over en weer van gedachte gewisseld en het zou niet onmogelijk zijn, dat aan deze plannen, spoediger dan men verwachten zou, een begin van uitvoering werd gegeven.

Waar de Hooge Regeering de tastbare bewijzen geeft, dat zij in deze aangelegenheid, die den bloei onzer Kolonie zoo machtig veel kan beinvloeden, ons de behulpzame hand wil bieden, daar moeten wij dankbaar die toegestoken hand aanvatten en in vereeniging met elkander samenwerken, om dit grootsche werk tot stand te brengen. Daar mogen wij met grond verwachten, dat ook zij, die zoo dikwijls *ach* en *wee* geroepen hebben van medelijden met die arme vlechtsters, ijverig en werkdadig zullen medewerken.

P. A. Euwens.

De stervende stad.

Voor de breede stad — schrijft Georg Queris, die een bezoek aan het door de Engelschen gebombardeerde Lens bracht, in het „Berd. Tagebl.” — verheft zich een heuvel. Op den rug daarvan ligt een kerkhof. Daar staat een krijgersmonument: „Des combattants de Lens aux enfans, morts pour la patrie 1870”. Twaalf namen staan daar op. Van dezen oorlog echter liggen reeds tweehonderd menschen op het kerkhof, arme mijnwerkers, rijke

BOVENWINDSCHE STEMMEN.

XVII.

Marigot is vroeger een plaats van beteekenis geweest; dat ziet men uit heel den aanleg van de stad, aan kerk en fort.

De hoofdstraten zijn breed, en worden goed onderhouden. De voornaamste, welke langs de kerk en naar de haven loopt, is bolvormig in het midden en heeft langs dezen hoofdweg aan weerszijden smallere strooken gras met in het midden daarvan een tamelijk diepen greppel om het overtollige water op te vangen. Om de vijf Meter is er dan weer een overloop tusschen die greppels de van het breede voetpad langs de huizen naar den grooten weg toe.

De tweede straat, waarin de Pastorie ligt en de Maréchal zijn kantoor heeft met den Gallischen haan in top, heeft slechts een breede strook gras middenin met aan weerszijden langs de huizen een voetpad, dat echter ook breed genoeg is voor rijtuigen. Dat gras mag niet worden gemaaid; ook is het verboden de paarden daarin vast te binden. In het begin maakt zoo'n grasveld midden in de straat een vreemden indruk, maar langzamerhand went men daar wel aan en ziet men, hoe zacht het is voor de oogen. In de huizen heeft men geen last van de felle terugkaatsing der witte straat, het schijnt zelfs, of de heete zonnegloed er minder warm door wordt, en vooral, men is op straat en in huis bevrijd van het opwaaien van stof. Deze wijze van stratenaanleg moet echt Fransch zijn. Practisch voor de tropen is het zeker.

De kerk is een flink steenen gebouw van drie beuken, met een hardsteenen vloer en een kunstig houten gewelf. Bizondere sieraden is zij niet rijk waaruit men besluiten mag dat Marigot nooit erg welvarend geweest zal zijn.

De grootere beteekenis van vroeger leidden we dan ook voornamelijk af uit het fort. Het kan nog zoo lang niet geleden zijn, dat dit fort gesloopt werd, want de ruïne is nog zeer gaaf. De omtrek van toren en vestingmuur bestaat nog, hoog op het bovenste topje van den berg. Van daaruit overziet men de geheele baai, de landtong van Simsonsbay, de stad Marigot, het lagoen, en daarachter de bergen. Vlak voor ons in zee kronkelt *Anguila* en doet werkelijk aan een paling denken.

Het platvorm boven op den berg met basement voor vlaggestok, ringmuur en zware poort maakt het gemakkelijk het geheele fort weer op te bouwen. De Franschen hebben prachtig partij getrokken van het terrein, ze behoefden slechts om den top een muur te zetten en hadden dan aan de zeezijde een flink plateau, dat met rechten wand uit het water oprijst en absoluut ontoegankelijk is. Aan de landzijde is de helling zacht glooiend; daar stuit men herhaaldelijk op de fundamenten van muren, die trapagewijze elkander opvolgen. Het fort schijnt een verzameling van loopgraven geweest te zijn. Op zij is er weer zoo'n soort plateau en daar is nu nog een grooten regenbak, waarheen overdekte goten van bovenaf het water aanbrachten. Op geringen afstand van dien regenbak liggen de muren der kazematten.

Men moet wel tot de conclusie komen, dat het fort tamelijk uitgestrekt geweest is en een vrij groot garnizoen daar gevestigd was. Of die vergane grootheid soms ook dagteekent uit den tijd der zeeroovers?

Op het oogenblik maakt de Fransche stad op St. Martin een minderen indruk dan de Hollandsche. Ze geven elkander niet heel veel toe, maar Philipsburg is toch deftiger en voornamer, meer stad dan Marigot.

Evenwel geloof ik, dat er onder het volk meer geld zit, omdat de bevolking zich algemeen bezig houdt met het inmaken van visch, en menig tonnetje uitvoert.

De meer gegoeden hebben hun winkels, hun landerijen en hun vee, evenals op het Hollandsche Gedeelte, maar de Fransche vrijhaven maakt in- en uitvoer zeer gemakkelijk, ook voor de Hollanders, vandaar dat er schijnbaar meer vertier is in de Fransche stad.

Waarom houdt het Hollandsche Gouvernement toch zoo vast aan *invoerrecht* en *accijnzen* op een eiland met een vrijhaven, welke van alle kanten zoo gemakkelijk te bereiken is?

Aan invoerrecht en accijnzen ontvangt het Gouvernement ter nauwernood ZES duizend gulden per jaar. Hoeveel ambtenaren daarvoor bezoldigd moeten worden, weet ik niet. Maar de slimste rechercheur kan het smokkelen op St. Martin niet tegen gaan. Men kan de grens oversteken op zee, op het lagoen, over de particuliere gronden, en over verschillende publieke wegen en bergpaadjes. Een heel leger van commiezen zou hier noodig zijn, wilde men het smokkelen met vrucht verbieden. Als het Nederlandsche Gouvernement die invoerrechten en accijnzen afschafte, beheld het er eer aan zich zelf en kon op andere manier zien, dat de bevolking iets bijdroeg tot instandhouding van eigen Bestuur. Handel en scheepvaart zou op het Hollandsche Gedeelte er zeker bij winnen.

Laat de Gezaghebber en de Raad van Politie hieromtrent eens een voorstel doen. Met niemand hunner hebben we een woord over deze quaestie gesproken, maar we zijn er zeker van, dat zij het volkomen met ons eens zijn.

Eén wet willen handhaven, die onmogelijk gehandhaafd kan worden, is een paskwil en strekt ten nadeele van het Gezag.

De Franschen met hun vrijhaven zullen ook wel iets moeten opbrengen tot het onderhoud van de Administratie hunner stad. Op dezelfde wijze zou het Hollandsch Gouvernement te werk kunnen gaan. De Koloniale Kas behoeft er volstrekt niet bij te verliezen.

En dat mag ook niet, want de Bovenwindsche eilanden kosten al duur genoeg.

Woensdag 17 Januari des avonds heel laat hoorden we de fluit van de stoomboot, die ons naar St. Barthelémy zou brengen. Die stoomboot was ons aangekondigd als een modern middel van verkeer, dat ons schadeloos stellen zou voor al de ellende aan boord van de *Estelle* geleden.

Expres hadden we daarom gewacht op die stoomboot. Met een schoener te gaan, als een paar dagen later de *steamer* komt, vond iedereen dwaas. We wachtten dus, twee dagen te lang. Ja, dat kwam omdat de groote stoomboot *Abdelkahder* uit de vaart was, en een noodhulp zoolang de route waarnam.

Ons gezicht betrok al 'n beetje. Met *Christiansted* en *Juliana* hadden we vroeger zulke tuimelingen gemaakt, dat toch eigenlijk een schoener voor een overSteek van een paar uur verkieslijker zou zijn geweest dan een klein bootje.

En nu kwam me daar de noodhulpstoomboot tegen den nacht aan.

Wat nu gedaan?

O maak je niet ongerust. De dienst is hier zóó geregeld, dat de boot altijd zes volle dagen in de haven moet blijven liggen. Nu is het nacht, de dagen beginnen pas morgen vroeg om zes uur te tellen, dus gaan we niet voor morgenmiddag twaalf uur.

Dat was een heele geruststelling en we prezen die wijze dienstregeling.

Van alle kanten kwamen de menschen aanrollen met hun vaatjes visch.

De boot lag ver in zee, zoodat alle vracht met roeibootjes moest worden aangevoerd.

Den volgenden morgen, Donderdag 20 Januari, vernamen we, dat het Fransche Gouvernement een oproeping deed voor de Militie. Vijf en dertig weerbare mannen moesten dienzelfden dag nog met het stoombootje vertrekken naar Guadeloupe, waar ze gekeurd zouden worden. Om die reden kon het bootje niet eerder afvaren dan om twaalf uur middernacht.

Tegen twaalven gingen we aan boord.

Dat beteekent: Bij een klein stukje maan liepen we in den donkeren nacht over een smal steigertje en

kooplieden door elkaar, zooals de granaten hen troffen, op straat, in de herberg, in bed. Niet eens de dooden hebben rust. Een granaat blaast over de kerk van Saint Leger en over het kanaal en komt in de gewijde aarde terecht. Op het kerkhof wordt gegraven, getuinierd en gebeeldhouwd. Onze soldaten versieren de aarde, die hun gevallen kameraden bedekt.

Duizenden granaten zijn op de stad gevallen. Het is merkwaardig, dat de inwoners niet allen op de vlucht gaan. Zij willen hun have en goed niet verlaten. Men hoopt en hoopt. Eemaal moet het toch anders worden. De burgemeester van Lens heeft onlangs over Amerika een brief naar het Fransche hoofdkwartier gezonden. Hij vertelt daarin, dat 166 inwoners gedood of aan hun wonden overleden zijn en 176 gewond. Hij doet voorstellen, hoe men de burgerij zou kunnen sparen. Den 21 Januari is deze brief verzonden. Antwoord is er niet gekomen en de burgerij hoopt verder, hoopt nog steeds op verandering.

Men denkt slechts aan blijven. Wie zal alles meesleepen, wat hij in zijn huis opgestapeld heeft? Dit komt hem in de gedachte, als hij onder het huilen van de granaten verward en verschrikt aan wegtrekken denkt. De vogelkooi, de strijkplank, ja zelfs de groote kast, zal hij die achterlaten? Het scheiden is moeilijk. De menschen blijven.

Als de Amerikanen maar meer varkensvet zonden of kaarsen en petroleum. In de kelders is het zoo donker. De keldertrappen zijn nauw en slecht. De kinderen vallen en huilen. Daar buiten fluit weer een granaat. Steeds weer een andere. De moeder bidt voortdurend luider, tot de kinderen alleen nog haar stem hooren. Dan bedaart eindelijk het geraas daar buiten, de kinderen slapen in, maar de moeder ligt wakker. Dan komt de zon weer. Men loopt naar licht en lucht.

De pastoor heeft een groot gewelf gevonden, waarin bij zijn schare verzamelt. De kerk is erg beschadigd. De toren staat nog eenigszins. De muren steken omhoog, van het dak is ook nog wat over. Maar overal puinhoopen, flarden, scherven. Kom niet te dicht bij het ontzaglijk gebouw. Steeds door schudt het nieuwe puinhoopen af. Veel huizen zijn uit elkaar gescheurd. Het plaveisel is gebroken. Geen straat zonder treffen. En er zijn dozijnen straten en men komt in twee uur niet door de heele breed uitgebouwde stad heen. De trottoirs zijn omgewoeld, tegels, betonplaten en zandzakken dekken de kelderluiken en willen de granaat afweren, die uit het zuiden komen kan, uit het noorden of uit het westen.

Turksche gruwelen.

Uit Moskou wordt gemeld: Prins Argontinski, lid van den stedenbond voor den Kaukasus, heeft aan het algemeen bestuur een rapport gezonden over den staat van zaken in Trebizonde na de ontruiming door Turksche troepen.

De Russen vonden er nog 15,000 bewoners, uitsluitend Grieken, want de Turken waren gevlucht en de Armeniërs uit stad en omstreken allen vermoord of verdronken door de Turken.

Algemeen wordt verklaard, dat de wreedheden der Turken tegen de Armeniërs te Trebizonde alle Turksche wreedheden overtreffen.

De uitzetting begon in Juli 1915 en om te beginnen werden verscheidene honderden jonge, invloedrijke Armeniërs gearresteerd en onder voorwendsel van verraad en hulp aan de Russen in sloepen geladen en in zee verdronken. Andere gearresteerde personen werden verbannen, mannen en vrouwen van elkaar gescheiden. Vrouwen werden geschonden en gedood, kinderen aan den bajonet geregen.

De Turken oefenden zich in het schieten door kleine kinderen als schijf te nemen.

De overlevenden werden naar Erserum gebracht.

De Christen-Turken vertellen, dat de geheele weg bezaaid was met lijken van kinderen en volwassen personen.

Na de eerste uitzettingen namen de Turken de Armeensche jongens gevangen; zij werden onder de Turksche families verdeeld, die hen tot Mohammedanen moesten maken; andere jongens werden, volgens verklaring der Grieken vermoord, in manden gepakt en in zee geworpen.

Tijdens de vlucht der Turken uit Trebizonde werden de Armeensche kinderen, die onder de Turksche families verdeeld waren, achtergelaten. Deze kinderen zijn thans opgenomen door de liefdadigheidsvereeniging van Batum.

Tot nu toe zijn 250 kinderen gevonden, maar de Grieken beweren, dat men meer dan 1000 kinderen zal vinden. Een gedeelte werd door de Grieken gered, anderen vluchtten naar de naburige plaatsen, waar zij zich in de slooten verstopten en leefden van wortels enz. De gevonden kinderen geven een vreeselijken indruk; zij zijn bedekt met lompen en zien er uit als zieken. Altijd vragen zij nog of zij vermoord zullen worden.

De Grieksche bewoners zijn er al gemeen van overtuigd, dat het bloedbad werd aangericht volgens het plan der Turksche regeering, welke iedereen onverbiddelijk vervolgde, die hulp verleende aan de Armeniërs.

Volgens schatting zijn 900 kinderen in zee geworpen. Talrijke Arniërs pleegden zelfmoord bij 't naderen der Turksche gendarmen.

De verliezen der handelsvloot.

Van het Assurantiekantoor Bloem en v. d. Aa te Amsterdam ontvingen wij weder een boekje bevattende het vervolg op de door de firma samengestelde lijst van handelsschepen, welke verloren gingen of zware schade beliepen tengevolge van den oorlogstoestand.

Eenigen tijd geleden deden wij dienaangaande, aan de hand van bovengenoemde gegevens, uitvoerige mededeelingen, doch nu tengevolge van den oorlog het vernielingswerk der torpedo's en mijnen gestadig en met ijver wordt voortgezet, dienen de cijfers aangevuld.

Vanaf het begin van den oorlog tot 1 April 1916 werden door de verschillende koopvaardijvloten de navolgende verliezen geleden:

Schepen van oorlogvoerende landen	Aantal	Bruto ton inh
Engeland	380	289,667
„ (treilers)	280	38,249
Duitschland	61	158,541
Frankrijk	64	155,501
Rusland	34	42,006
Italië	24	49,197
België	12	22,981
Japan	3	19,267
Oostenrijk-Hongarije	6	10,824
Turkijë	12	11,381
Portugal	1	620
Totaal:	877	1,798,184

Bovendien beliepen nog 36 schepen met een gezamelijken inhoud van 117,912 ton min of meer aanzienlijke schade door het loopen op mijnen of door torpedo's, doch konden weer gerepareerd en in de vaart gebracht worden.

Schepen van neutrale landen	Aantal	Bruto ton inhoud
Nederland	34	77,642
Noorwegen	87	122,882
Zweden	42	47,721
Denemarken	33	35,605
Griekenland	10	17,477
Vereenigde staten	6	14,583
Spanje	4	8,606
Rumenië	1	285
Perzië	1	758
Totaal:	210	325,559

Bovendien beliepen nog 15 schepen met een inhoud van 64,575 ton min of meer belangrijke schade, doch konden na herstelling weer in de vaart gebracht worden.

Zooals men uit dit lijstje ziet, heeft onder de neutralen Noorwegen de grootste verliezen geleden: 87 schepen met 122.822 ton, doch daarop volgt terstond Nederland met 34 schepen en 77.642 ton. Schijnbaar heeft Zweden met 42 schepen meer verloren dan wij, maar dat is in werkelijkheid niet zoo, wijl de verloren gegane tonneninhoud van de Nederlandsche handelsvloot aanmerkelijk grooter is dan die der Zweedsche.

Overigens ziet men hier, dat Nederland en de drie Scandinavische rijken het ter zee geducht hebben moeten verantwoorden. Vergelijkt men onze verliezen (neutrale staat) met die van Duitschland (oorlogvoerend) dan zien we, dat Nederland 34 schepen verloor en Duitschland 61, dat voor Nederland aan scheepsruimte verloren ging 77,642 ton en voor Duitschland 158,541; zoo beschouwd bedragen onze verliezen de helft van de Duitsche.

En dan wil men in sommige der oorlogvoerende landen nog zeggen dat de neutralen wèl varen bij dezen oorlog, of — en dat is nog minder vriendelijk — dat zij zich niet met den vrede mogen bemoeien! Uit dergelijke gegevens als hierboven blijkt intusschen toch wel overduidelijk, dat de neutralen wel degelijk geïnteresseerd zijn bij het voortduren van den oorlog en dat het voor hen van groot belang is dat de strijd spoedig een einde neme.

Op het gletscher-ijs.

In de National Zeitung leest men een beschrijving van den strijd op den Monte Scorluzzo. Deze berg is 3094 meter hoog. Sedert het begin van de bloedige worsteling is de top er van in handen van de Oostenrijkers. De met sneeuw bedekte scherpe punten van den Monte Scorluzzo steken uit boven de ijshellingen van den Eben Ferner. Er om heen zweven spookachtige sluiers, die de dappere verdedigers en hun stellingen hullen in een grijs waas, waardoor onduidelijk de kale rotsklippen van den bleeken reus heen schemeren. Scheurt deze sluier een oogenblik uit elkaar, dan ziet men beneden in de gapende diepte nevelwolken koken en golven. Nu en dan hoort men den scherpen knal van het schot van een waakzamen luisterpost, dat door de wanden aan de overzijde in veelvoudige echo's terug geworpen wordt.

Nu is dit niet meer de wereld van het zwijgen. Vijandelijke patrouilles komen tastend naderbij, kruipen, sluipen, bijna onzichtbaar.

In spleten, over sneeuwmuren en heuvels van ijs kronkelen en wringen zij zich naar boven, vaak tot op weinige passen van de luisterposten, die in diepe sneeuwgaten voor de hindernissen achter hun verschermingsschilden scherp uitkijken. Niet zelden vindt de speurder den dood door een dolkstoot of een knodsslag op het oogenblik, dat hij geen onraad vermoedde. Schieten zou te veel leven maken, zou vriend en vijand alarmeeren.

Vandaag is 't bijzonder onrustig voor het front. De Italianen zullen zeker de bescherming van den nevel voor een aanval gebruiken. Men ziet niets van hen, maar men voelt hun nabijheid. Tegen alle verwachting wordt nu de nevel dichter en dichter. Aldoor golven nieuwe dampmassa's naar beneden. Geen zuchtje beweegt de lucht. Hoor een geluid als van metaal! Het schijnt, het zachte klinken te zijn van een ijshouweel of van een bijl die vermoedelijk trappen hakt in de beijsde helling. Twee schutters steken voorzichtig het hoofd uit hun dekkingen. Ze luisteren gespannen met ingehouden adem, de hand aan het oor. Na een oogenblik wijst de een naar het zuidwesten. Daar komt het geluid vandaan. De tweede glijdt geluidloos over den rand van den weg. Hij heeft een sneeuwmantel om, die hem onzichtbaar maakt. Dolk en handgranaten zijn zijn wapens. Voorzichtig kruipt hij op de glinsterende sneeuwvlakte in zuidwestelijke richting naar beneden. De andere luistert verder. Angstige minuten gaan voorbij. Het zachte klinken van de bijl en het suizen van de ijssplinters duurt voort. Dan een korte angstkreet en weer diepe stilte. De vrome Tiroler boven slaat een kruis. Nu komt de ander met groote stappen naar boven gesprongen. Hij versmaadt elke dekking. Boven zijn hoofd zwaait hij een kleine blinkende bijl. Hij heeft gewichtige dingen gezien. Op den van den Monte Scorluzze naar 't westen loopenden rug, die een zadel vormt, staat heel dichtbij de vijand. Hij bereidt zich voor op den aanval. Ook uit de richting van den Vendretta di Vitelli komt iets. De bij den verspieders gevonden schetsen en zijn zakboek geven inlichtingen over den vijand. Een dolkstoot had den jongen Piemontees gedood. De Tiroler was vlugger geweest dan de gebruinde Italiaan.

Zij komen. In een oogwenk wordt de stelling bezet. Ondanks alle voorzichtigheid van den vijand hoort men het werk van de ijshouweelen. Zij kunnen niet meer ver weg zijn. Onder in het dal klinkt een gebruis. Uit het Noorden komt een windstoot. Boven den gezadelden top van den Monte Filone wordt het lichter. Meer Zuidelijk, onder den grooten Nadlertop, knallen schoten. Daar staat een kleine post van ongeveer twintig man. Daartegen schijnt een aanval aan den gang te zijn. Het geknal wordt steeds levendiger. Uit het Noorden neemt de wind toe. De nevelsluier wordt aan flarden gescheurd. Het wilde landschap onder de hooge sneeuw met zijn kloven en ijsvlakten ligt nu open als een panorama. Op den smallen scherpen rug, die uit het Noordwesten van Val Braulio, uit de richting van San Ranieri, hierheen opstijgt, is de nevel geweken. In onzen rug straalt thans in fel zonnelicht de eeuwige gletscher-zee van de Ortlergroep. Daartegenover in het Westen, waar in de richting van Noord naar Zuid de met sneeuwbedekte rug van den Monte Braulio onzen gezichtseinder vormt, beginnen nu de kanonnen te donderen. Een groote aanval golft tegen onze stelling. Het vuur zwelt aan. Steeds nader komt de vijand. Reeds vliegen de handgranaten suizend door de lucht. Kalm en rustig vuren de onzen. De machinegeweren ratelen als bezeten. Ontzaglijk is de echo. Ze breekt naar alle kanten tegen de steile wanden, komt terug en snelt weer verder. De offers van de aanvallers hoopen zich op, op de als opaal schitterende ijs- en sneeuwvlakten. De anderen werken zich hijgend vooruit. Zij zijn reeds zeer nabij. Maar onze machinegeweren strijken voortdurend langs hun flank. Hier maakt er een een luchtsprong als een in de flank getroffen gems en valt dan geluidloos voorover. Een ander valt met een kreet neer en wentelt zich over de sneeuw, die gretig het roode bloed inzuigt. Op de steile, gladde vlakte raakt hij aan het rollen. Sneeuwmassa's ballen zich om hem heen. Het roode sneeuwdek raakt in glijdende beweging. Er vormt zich een wolk van rollend gesteente, ijs en opstuivende sneeuw en rolt onder donderend huilen en dreunen met razende snelheid naar beneden. De echo gromt nog lang na. Als zij verstomt, ligt zwijgen over het land. De vijandelijke aanval is bloedig gestrand. In kloven en spleten en sneeuwhoopen zoekt de rest dekking voor ons vernietigingsvuur. Alleen het vijandelijk

---

daalden af van een houten trap zonder leuning in een heftig op en neer wippende roeiboot.

Dat was het voorspel van het droevige drama.

Een groot kwartier hebben we geroeid en geraakten heelemaal buiten de beschutte baai in volle zee, waar de stoomboot op stroom lag.

De stoomboot!

De *Lifjeld!*

Maar 't was niet het beeld onzer droomen.

't Was kleiner dan de *Prinses Juliana* of *Christiansted*, kleiner zelfs dan de *Estelle*, 't mat misschien nog geen 80 ton.

Er stond een kwade zee.

De roeiboot kwam telkens even langs zij liggen en werd dan weer door de golven weggeslingerd, de zee in.

De Maréchal en zijn adjudant en de Rechter waagden den koenen sprong, klampten zich vast aan de spijlen van de reeling, zweefden een oogenblik met hun voeten bijna in de zee, als de boot wegsloeg en werden dan door behulpzame handen opgeheschen aan boord.

Wij protesteerden tegen zulk een manier van aan boord komen, en vroegen of er geen trapje was.

Onze vrienden van Marigot, die ons uitgeleide deden, bemoedigden ons van boord af, en beweerden, dat het gebruik van een trap nog gevaarlijker was. Daar wij echter bleven volhouden en ook werkelijk geen mogelijkheid zagen er op andere wijze te komen, hing men de trap uit en schaarde zich een heele kring van gediengstige vrienden rond de trap.

We hadden maar op een der treden te stappen, een paar der twaalf uitgestoken handen te grijpen en we zouden aan boord komen, daar bleef men ons borg voor.

In het wippende, zwiepende bootje, dat telkens af en aan vloog, ging ik op een zitbank staan, vastgehouden door Monseigneur en Pastoor SMIT. Terwijl de roeiboot weer tegen boord werd gesmakt, nam ik een sprong met hoog uitgestoken armen. Ik moest zelf natuurlijk omlaag kijken om te zien, waar mijn voet terecht kwam. Blij, dat ik op het trapje stond, voelde ik me aan één arm ophijschen, zoodat ik omsloeg en achterstevoren aan boord kwam. Met een hoofsche buiging bood een der Franschen me mijn gummimanchet aan, welke hij stevig had beetgepakt en met een ruk van mijn andere hand had geschoven zonder mijn arm vast te hebben. Dadelijk klonk het omlaag; Manchetten uit!" En zoo kwam het overige gezelschap zonder ongelukken boven.

We bevonden ons dus aan boord van een stoomboot. Maar nooit van mijn leven had ik zoo'n stoomboot gezien.

Uiterlijk en innerlijk was het een lompe klomp. Meer dan de helft was een laag achterdek, waar we aan boord kwamen.

Langs de reeling was een doorloopende bank aangebracht, evenals in het roefje van een ouderwetsche trekschuit. Het geheel was om- en overspannen met zeildoek.

Dat was de tweede klas, bestemd voor de militieplichtigen.

De eerste klas was hoogerop.

De zwarte kapitein kwam ons verwelkomen en wees ons een eikenhouten trapje op met koperen randen.

Dat verhoogde onze verwachting.

Toen we met ons drieën bovenkwamen, had er een opstopping plaats. Er was geen ruimte genoeg voor drie man om bij den ingang van de trap te blijven staan. Men raakte al aanstonds verward in een bosch van pijpen, staven en stangen. De pijpen waren warm en hielden U van zelf op een afstand.

Achter dat pijpenbosch zagen wij een kajuit, maar die was gesloten. Ons werd beduid, dat dit het particuliere verblijf was van den neger-kapitein. Wij eerbiedig terug.

Maar waar blijven wij dan? vroegen we.

„O ziet U, hier staat een bank, en aan den overkant nog een."

Waar wij stonden woei het zoo geweldig, dat we meenden aan den overkant achter de hut van den kapitein wat meer beschutting te zullen vinden.

Dat was ook zoo.

En met moed zetten wij met ons drieën ons neer op de bank.

't Begon te regenen.

We werden koud en zochten beschutting tusschen de warme pijpen.

We reisden Eerste klas, moet U weten.

Nog altijd lag de *Lifjeld* stil.

Voor zes uur 's morgens zouden we wel niet in Gustavia zijn, we hadden derhalve het prettig vooruitzicht minstens vijf volle uren in den nacht op zee in regen en wind op een opendek door te brengen.

O cabine van *Estelle* wat heb ik naar je verlangd!

Wat is onze paketschoener toch heel wat geriefelijker dan deze Fransche stoomboot!

De Kapitein kon niet slapen van ons gestommel, of kreeg medelijden met ons; hij kwam ons zeggen, dat we van zijn hut gebruik konden maken.

Het bed bleef voor hem gereserveerd, maar er stond gelukkig ook nog een rustbank.

Opnieuw zaten we heel knusjes met z'n drieën op een bankje, en kregen den wind vlak van voren, door de openstaande deur.

We probeerden de touwtjes, waarmede de deur was vastgebonden, los te maken, en vielen plots met een smak met deur en al de hut in. Die was dicht, en wij zaten opgesloten in een glazen kastje.

Nu werd het weer te warm en te benauwd. Als we die andere deur nu maar open konden krijgen.

Men scheen onze bedoeling te raden, van buitenaf werd die deur opengemaakt.

Nu zouden we trachten wat te gaan slapen. Monseigneur op de canapé Pastoor Smit en ik op den grond.

Veel plaats was er niet, maar 't ging net.

De boot kwam in beweging en wij niet minder. Het schommelen werd zwaaien, ging over tot stampen en steigeren en rollen zoo vreeselijk schuin, dat men niet begrijpen kon, dat het bootje niet omsloeg. Een paar weken na onzen tocht is het ook werkelijk vergaan.

Hoeden, parapluën, kaarten, doozen, tot de laden uit de kasten, alles kwam op ons neer. De beide grondleggers van het gezelschap stonden van tijd tot tijd op hun hoofd, rolden op hun buik, of werden weer achterover op hun rug geduwd. De Voorzitter balanceerde met armen en beenen tegelijk om de zitting niet op te heffen en liet van tijd tot tijd een noodkreet ontsnappen, als hij dacht van zijn hoogte te worden neergesmakt.

We hadden gereserveerde kajuit Eerste klasse, aan boord van een Fransche Stoomboot, maar nooit heb ik op reis grooter ellende uitgestaan. We gingen, maar weer met ons drieën naast elkander zitten op de rustbank en tuurden de vierkante raampjes uit.

Op van vermoeienis en slaap, onbehagelijk door al dat heen en weer gehos, zagen we met groot verlangen uit naar het einde van onze reis. Maar de kleine rotsgroep *Hen and Chicken* bleef maar in onze onmiddellijke nabijheid. We kwamen niet verder. Uren lang hebben we dat rotspartijtje tegenover ons gehad. Op het laatst scheen we wat te winnen en zagen we de neveligе omlijning van St. BARTHOLEMY, verkort St. BARTHS genoemd.

Klokke half negen lagen we voor anker in de baai van Gustavia, de hoofdstad van het eiland.

Prachtig was de aanblik van het terrasvormig land; geen hooge bergen domineeren, maar de geheele omtrek loopt op en sluit de baai in als een reusachtig hoefijzer. Op een hoogte, juist in 't midden, staat de kerk. De vlaggen wapperden alomme en aan de haven was een eereboog opgericht.

De Zeereerw. Pastoor W. VAN TEEFFELEN kwam ons met den PREMIER ADJOINT verwelkomen. De Burgemeesters schijnen in die Fransche plaatsen overal uit te zijn, of te eclipseeren, als er een Kerkelijke plechtigheid op til is.

De groote roeiboot stond volgeplant met Fransche vlaggen. Boven de eereplaats achter bij het roer, golfde de Nederlandsche Driekleur breed uit.

Pr. fr. R. J. C. WAHLEN.

Wordt vervolgd.

geschut dondert verder, scheurt ontzaglijke kraters in de sneeuwmassa, slingert wit stuivende fonteinen in de lucht, die dan weer langzaam en helder glinsterend naar beneden zinken. Achter ons glinsteren de Ferner en de gletschers van den Ortler in gouden licht......

DE OORLOG.

In een officiëel overzicht van de gevechten rondom Verdun gedurende de vorige week zegt het Fransch Ministerie van Oorlog, dat de strijd op 22 Juni een hoogte had bereikt van ongehoorde hevigheid. De Fransche waarnemers telden 111 batterijen, dat is 660 Duitsche kanonnen in actie, die hun vuur samentrokken op de streek Frai-de-Terre en Fleury.

Zaterdag, 24 Juni, voegt de Nota er aan toe, gelukte het den Duitschers door te dringen tot het dorp Fleury, waarvan het grootste gedeelte nog in handen der Franschen is.

Uit dit officiëele bericht blijkt, dat de Duitschers nog altijd in denzelfden Driehoek strijden, Vacherauville, Douaumond, Damloup. Hun operatiebasis is echter iets lager komen te liggen, wat dichter bij Verdun. De strijd tegen de hoogte Mort-Homme, en den top 304 duurt onverzwakt voort. Het offensief gaat nog altijd van de Duitschers uit.

De Russen verliezen nog niets aan kracht; hun beweging blijft vooruitgaande. Volhynië, Galicië en Bukowina zijn weder in hun bezit. Bij Dwinsk en Jacobstadt dringen zij de Duitschers ook al achteruit. Zij hebben van de Oostenrijkers en Duitschers ruim 4000 officieren gevangen genomen.

De Italianen gaan ook vooruit bij Trente.

De Belgen en Engelschen blijven in actie, maar daar is het toch maar stukwerk. De groote strijd is en blijft rondom Verdun.

Berichten uit de Kolonie.

Correspondentie.

W. Kr. Een persoonlijke kennismaking zouden wij zeer op prijs stellen.

De Redactie.

Welkom.

Met de *Estelle* wordt heden de Edelachtbare Heer B. E. v. D. VEEN ZEPPENFELDT, Lid van den Kolonialen Raad, terugverwacht van Aruba.

Dienstreis.

Gisterenmorgen maakte de Gouverneur een Inspectiereis in de Benedendistricten met Dr. DEN HOUTER, den Directeur van O. W. en Z. H. E. G.'s militairen Adjudant.

Geen Dokter voor Curaçao.

Uit de beste bron vernemen wij, dat Dr. POLAK niet naar Curaçao zal komen, daar de ziekte van Dr. v. BERGEN van minder ernstigen aard bleek te zijn, zoodat ZEd. met de *Estelle* weer naar Saba terug kon keeren. Dr. POLAK werd daarvan telegrafisch in kennis gesteld.

Dankbetuiging.

In dank ontvangen nieuwe Tijdtafels van de Red D-booten.

D. T.

De Kabel is gelukkig weer hersteld.

Maar nu mag toch wel een enkel woord van dank gericht worden tot het Personeel van onze Draadlooze. Zonder dat Station zouden we bijna volle veertien dagen van alle telegrafische gemeenschap zijn afgesneden geweest. Nu nam de Draadlooze eenvoudig het werk van den Kabel over en het telegrafische contact met de Buitenwereld bleef behouden.

Het Personeel der Draadlooze heeft echter een paar drukke dagen gehad, vooral de Monteur H. KLUIVER heeft zeer drukke dagen doorgemaakt. Het gewone werk, toch al vrij druk, ging door en daar kwam het buitengewone nog bij. Er werd met dubbele batterijen gewerkt. De Directie van den Franschen Kabel zal het meest de hulp van het Draadloos-station ondervonden hebben.

Droogte.

We zitten midden in den drogen tijd. De armoede wordt hier en daar reeds sterk gevoeld uit gebrek aan voedsel en verdiensten. De hoeden brengen niets op.

We hadden hoop op den St. Jansregen, de heele week vóór het feest werd er veel Maasbang gevangen in de haven en zagen we het 's avonds bliksemen aan den Noordkant.

Allemaal mooie teekenen, maar de regen zelf bleef zoo goed als weg. Hier op Curaçao een stofje, op Aruba iets meer en op Bonaire (Rincon) 25 mM.

Als er niet heel gauw regen komt, zal het Ondersteuningsfonds weer bij moeten springen.

Regen.

Nog geen vierentwintig uren na het schrijven van voorgaand bericht zitten we midden in den regen.

't Begon gisterenmiddag tegen half zes, juist op het oogenblik, dat de met zooveel zorg voorbereide H. Sacramentsprocessie van Habay uittrok. De stoet van weezen, pensionairen en Zusters had zich begeven naar het eerste rustaltaar, toen de eerste groote droppels vielen. Dit buitje trok spoedig voorbij en men dacht niet anders of het zou verder droog blijven. Nog geen tien minuten later begon het opnieuw te stoffen.

Het sein tot terugkeeren werd gegeven, maar de keurige groepen van de Kindjes van Praag in koningscostuum, de Bruiden van het Lam, de Draagsters van lelieën en rozen en de strooistertjes waren nog niet alleemaal binnen, of een flinke regen sloeg neer met kracht en geweld. Dien avond herhaalden zich de buien evenals van nacht en van morgen. Als er nu nog wat meer komt, hebben de regenbakken weer water en zal er gauw wat te vreten komen voor de beesten. Op Aruba zullen ze spoedig gaan planten, op Curaçao en Bonaire zijn ze daar later mee, maar ook voor ons zijn zulke regens goud waard, voordeel brengen ze altijd.

Examen.

De heer G. J. Ferguson heeft Woensdag l.l. met gunstig gevolg het examen afgelegd als praktizijn bij het Hof van Justitie.

Onze Gelukwenschen.

⁂

Garnizoen.

De 1e luitenant der inf. O. I. leger M. A. Evers, die voor 3 jaren wordt gedetacheerd bij de landmacht in West-Indië, is bestemd voor Curaçao.

Cur. Courant.

Posterijen.

Lijst van onafgehaalde en onbestelbaar bevonden brieven.

Ramon Ayubi, Alicia Blanket, Anastacia Bomont, Manuel da Costa, Josefita Cuewen, Louis E. Dagenais D. H. Ferré Dussel, Escuela de Artes y Oficios, Christiaan Tremus, E. F. Hinz, Leonor de Jeronimo, H. van Kampen, R. I. Chririvella Leon, Victor van der Linde, Isabel Lingstijl, Maria [banda tienda „Habaneria" Pietermaai] Herman Manuela, Simon Merkies, Theodor Neiman, Anita Pieter 2, Royal Dutch Shell Co., Maria Sepida, Panton Stephenson, Henry D. Sayre.

Aangeteekende stukken: Betsy v. d. Dijs.

Drukwerken: Julio E. Barges, D. Robert Cabrales.

Zonder adres: 1 exemplaar van „De Bode", 1 exemplaar Prospectus der Afdeeling Schriftelijke Cursussen, van het Bureau tot publiciteit van Wetenschappelijk Nieuws, Amsterdam, 2 briefkaarten.

Officiëele Berichten.

De geneesheer van Suriname, L. C. J. Nunes is tijdelijk belast met de functiën van gouvernements-geneeskundige in het 4e. en 5e. district van Curaçao.

De R. K. Geestelijke van den 2n. rang J. F. A. Krugers is in activiteit hersteld.

Aan den door den Apostolisch-Vicaris eervol ontslagen R. K. Geestelijke van den 2n. rang F. A. E. van de Pavert, is een pensioen verleend ten laste van de koloniale kas.

De R. K. Geestelijke G. A. van Hegelsom is benoemd tot R.K. Geestelijke van den 2n. rang.

De geneesheer T. J. G. Gäerste is eervol ontheven van de verdere waarneming der functiën van armendokter in het 4e. en 5e. district alhier.

De geëmployeerde J. P. E. Gorsira is van de Inspectie der belastingen overgeplaatst naar het kantoor van den Kolonialen Ontvanger; en de geëmployeerde G. J. Ferguson van het kantoor van den Kolonialen Ontvanger naar de Gouvernements-Secretarie.

Aan den kommies 2de klasse der belastingen C. M. Nuboer is tot verder herstel van gezondheid drie maanden verlofsverlenging verleend.

Aan den Postdirecteur H. J. Cohen Henriquez is zes maanden verlofsverlenging verleend in het belang van de hoedenindustrie.

Een nieuwe toepassing van duikbooten

Volgens de New-Yorksche „Evening Mail" zal de duikboot weldra een nieuwe toepassing vinden. De Hamburg-Amerika-Lijn wil n.l. een transatlantischen duikbootdienst tusschen Hamburg en New York instellen en het eerste schip zal reeds den 4den Juli in Amerika aankomen. De voor dit doel gebouwde duikbooten zijn 450 voet lang en 45 voet diep en hebben een bemanning van 60 koppen. Ze zullen zoowel passagiers als goederen en post vervoeren en ook als oorlogschepen gebruikt kunnen worden; ze hebben n.l. torpedolanceerbuizen en kunnen 25 torpedo's meenemen. (N. R. Ct)

Curaçao en de petroleum-industrie.

We lezen in het Mei Nr. van „Het Nederlandsche Zeewezen":

„De petroleumindustrie kan voor Curaçao van belang worden nu de Kon. Ned. petroleummaatschappij voornemens blijkt te zijn er groote opslagplaatsen te doen bouwen, en daaraan een raffinaderij te verbinden. De ligging van het eiland ten opzichte van het Panama-kanaal is ook wel gunstig."

Het zou de bedoeling zijn om er alle olie op te slaan en te zuiveren, welke in Noord-, Midden- en Zuid-Amerika wordt gewonnen en ter beschikking der Mij. komt, waarbij dan in de eerste plaats in aanmerking komen de producten afkomstig van de vestigingen der Mij. in Mexico. De voorbereidende werkzaamheden moeten reeds zijn aangevangen, zooals opstellen van olietanks, opslaan van loodsen, en aanleggen van wegen; dat geeft al heel wat werk.

Dan zal er ook wel een eenigszins geregelde verbinding komen tusschen Curaçao en de Amerikaansche kustplaatsen; indien het hoofdstation dier stoomers op het eiland wordt gevestigd, zal dat ook heel wat levendigheid en vertier geven.

Voor het vervoer der olie zullen tankstoomers voor de Mij. noodig zijn, hetzij in eigendom of gecharterd. Er zijn op Curaçao wel aanlegsteigers voor dergelijke schepen, maar als nieuwe laadhoofden er voor worden gebouwd, zullen ze natuurlijk meteen van de meest moderne inrichtingen voor dat bedrijf, worden voorzien.

De scheepvaart op Curaçao was trouwens de laatste jaren niet zoo erg onbeteekenend; in 1914 werden er ingeklaard 383 stoomschepen metende 1,683,465 M^3. netto en en 1069 zeilschepen metende 114,184 M^3., voor 1915 waren die getallen 333 stoomschepen metende 1,319,750 M^3. en 1024 zeilschepen met 128,590 M^3. netto. Dat is volgens tonneninhoud dus zoo ongeveer een tiende van het verkeer te Amsterdam in den goeden tijd vóór den oorlog.

Kol. Weekbl.

Regenval

gedurende de maand Mei.

	m.M
Fort Amsterdam	0.9
Westpunt	7.
Plantage Siberlö	
Dokterstuin	15.
Hoffi Abao	3.5
Kl. St. Martha	
Cas Chikitoe	1.
Sta. Maria	13.3
Plantage Gr. St. Joris	12.
Wilhelmina-tuin	
Sta. Rosa	10.5
Beekenburg	
Noordkant	14.

Ratten.

Gedurende de maand Juni werden in het fiscalaat aangebracht en door middel van petroleum verdelgd

106 ratten.

Marktbericht van den Curaçaoschen Handelsbond.

Van 30 Juni 1916.

AARDNOTEN (Pindas) per KG.	—
ZOUT per vat van 130 K.G.	f 0.80
DIVIDIVI per K.G.	„ 0.07
ORANJESCHILLEN per KG. 1st kw.	„ 0.40
id. per KG. 2e kw.	„ 0.80
HUIDEN per K.G.	„ 0.70
GEITENVELLEN per K.G.	„ 1.40
WOL per K.G.	„ 0,20
SCHAPENVELLEN per stuk	„ 0.55
BEENDEREN per K.G.	„ 0.02
RECINUS-ZAAD per K.G.	„ 0.05
STROOHOEDEN (hipijapa).	
Kwaliteit No, 1 per dozijn	„ 3,12½
„ „ 1 (gebleekt) „ „	„ 3.25
„ „ 2 „ „	„ 4.50
„ „ 3 „	„ 6.12
„ „ 3 „ „	„ 6.30
„ „ 4 „ „	„ 7
„ „ 5 „ „ OLA	„
„ „ 6 „ „	„ 8
„ „ 7 „ „	„ 9
„ „ 8 „ „ OLA	„ 7.20
„ „ 9 „ „	„ 12.50
„ „ 10 „ „ OLA	„
„ „ 11 „ „	„
„ „ 12 „ „ OLA	„
„ „ 13 „ „	„
„ „ 14 „ „ OLA	„
„ „ 15 „ „	„
„ 1 van 25 c.M. of minder f.	
STROOHOEDEN (latal):	
Kwaliteit X per dozijn	f 1,12
Kwaliteit XX per dozijn	f 1.87

De Curaçaosche Schepelingen van de Lodewijk van Nassau

betuigen hierbij openlijk eerbiedigen dank aan de Hoofddirectie van de **K. W. I. M.** en aan hun Kapitein **N. A. de Boer.**

Na de schipbreuk werd er op nobele wijze voor hen gezorgd.

In IJmuiden ontvingen ze een pet, kleeren en schoenen, in Amsterdam een hangmat en twee dekens.

Aanstonds werd hun werk verschaft en ten slotte gelegenheid gegeven om naar hun dierbaar Curaçao terug te keeren.

Voor deze menschlievende wijze van behandelen aan Directie en Kapitein openlijken dank.

HAVEN-NIEUWS
VAN 24 JUNI – 8 JULI.

Schip	Kapitein	Aankomst	van	Vertrek	naar
Luna	G P Vos	23 Juni	New York	29 Juni	Caiborien Cuba
Caracas	H Hichborn	28 „	New York	28 „	La Guayra
Merida	A Johanson	25 „	Maracaibo	28 „	Maracaibo
Merida	A Johanson	2 Juli	Maracaibo	3 Juli	La Guayra
Maracaibo	G W Johson	1 „	New York	1 „	Maracaibo
Cararas	H Hichborn	2 „	La Guayra	2 „	New York
Commewijne	R Wagemaker	30 Juni	New York	4 „	New-York
Merida	A Johanson	5 Juli	La Guayra	6 „	Maracaibo
Maracaibo	G W Johnson	6 „	Maracaibo	6 „	New-York
Philadelphia	G W Goodman	5 „	New-York	6 „	La Guayra
Siena	Dapasano	28 Juni	Génova	28 Juni	Colon
Siena	Dapasano	10 Juli	Colón	10 Juli	Génova
Oranian	Henderson	30 Juni	Liverpool	1 „	Prt Colombia

Schoeners	Aankomst	van	Schooners	Vertrek	naar
Marina V	27 Juni	Isl Barlov	*Meteor H*	24 Juni	Rio Hacha
M Leoncita H	27 „	Maracaibo	*Maria D*	27 „	Sto Domingo
Colombia C	27 „	Vela de Coro	*M Leoncita H*	27 „	Aruba
20 de Julio C	28 „	Aruba	*Electra H*	30 „	Rio Hacha
Themis V	28 „	Aruba	*Bletra H*	29 „	Aruba
Estelle H	29 „	Maracaibo	*W C Silver I*	29 „	Barbados
Rita Otilla V	29 „	Aruba	*Refugio H*	30 „	Aruba
Juan Luis V	25 „	Maracaibo	*Juan Luis*	29 „	Aruba
Alix H	26 „	Aruba	*Colombia C*	29 „	Aruba
Reina H	26 „	Aruba	*Alix H*	29 „	Aruba
Maria H	27 „	Aruba	*Themis H*	39 „	Vela de Coro
Refugio H	24 „	Pampatar			
Maria H	29 „	Maracaibo			
Frieda H	30 „	Rio Hacha			
Coronia H	30 „	Pto Rico			

Burgerlijke stand.

Opgaaf van het aantal geboorten, sterfgevallen en huwelijken, welke hebben plaats gehad gedurende de maand Mei 1916.

	Geboorten.				Overleden		Aangegeven.	
	M. gesl.	Vr. gesl.	in echt	b. echt	M. gesl.	Vr. gesl.	Levenl.	Huwel.
Stadsdistrict	14	17	12	19	19	25	1	5
2e. district	5	10	9	6	6	4	–	1
3e. district	6	12	10	8	4	3	1	3
4e. district	–	3	1	2	1	–	–	1
5e. district	2	5	3	4	1	2	–	–
Totaal :	27	47	35	39	31	34	2	10

Nederland.

Staat van oorlog en staat van beleg.

Ingediend is thans een wetsontwerp tot herziening van de wet van 23 Mei 1899 houdende bepalingen ter uitvoering van art. 187 der Grondwet gewijzigd bij de wet van 31 December 1909 (Staat van oorlog en staat van beleg).

Aan de memorie van toelichting wordt het volgende ontleend.

De staat van beleg moet berekend zijn op tijden, waarin het gaat om de onmiddellijke afwering van in- of uitwendig geweld, wanneer het heil van den staat afhangt van het welslagen der militaire maatregelen, aan welke dan nagenoeg niets in den weg mag staan.

Zoo ernstige omstandigheden doen zich thans niet voor. Wij leven in tijden van nog slechts d r e i g e n d gevaar, waarin onzerzijds met kracht gewaakt moet worden, dat dit gevaar geen werkelijkheid worde, en anderzijds, dat alles bereid moet zijn om, indien het werkelijkheid wordt, alle middelen van vervoer terstond ter beschikking te hebben; onder deze omstandigheden is een sterke concentratie van gezag en een uitbreiding van de bevoegdheden der militaire autoriteiten noodzakelijk, maar die noodzakelijkheid laat op zich zelve de mogelijkheid open den gewonen gang van zaken en de bevoegdheden van het burgerlijk gezag in veel belangrijker mate te handhaven dan zulks onder den staat van beleg mogelijk kan zijn.

Waar het 't streven der regeering is de inbreuk op den gewonen gang van zaken tot het strikt noodzakelijke te beperken, heeft zij het ontwerp een nieuwe verdeeling van het militair gezag over den staat van oorlog en den staat van beleg neergelegd en daarbij voor de regeling van den staat van oorlog den tegenwoordigen toestand als toetssteen genomen. Zoodoende zijn eenige bevoegdheden, welke onder de tegenwoordige omstandigheden niet mogen worden geuit, van den staat van beleg naar den staat van oorlog overgebracht. Anderzijds zijn bevoegdheden van het militair gezag, voor zoover gebleken is, dat zij verder reiken dan strikt noodzakelijk is, ingekort. Met het eerste zal worden bereikt, dat de regeling van den staat van oorlog op de tegenwoordige omstandigheden volkomen berekend zal zijn en dat dus, indien de omstandigheden zich inmiddels niet verergerd zullen hebben, in de verschillende streken, die thans in staat van beleg verkeeren, die staat door den staat van oorlog zal kunnen worden vervangen, waardoor de talrijke bepalingen, die in Hoofdstuk VIII (Staat van Beleg) gehandhaafd blijven en die in hooge mate in den gewonen gang van zaken ingrijpen, verder buiten toepassing zullen kunnen blijven bijv. art. 21, dat de burgerlijke besturen en ambtenaren aan de bevelen van het militaire gezag onderwerpt."

Een interview met Oud-Minister Treub.

De „N. Züricher Ztg." publiceert een persgesprek tusschen den oud-minister Treub en een Hongaarschen journalist. Uit den inhoud blijkt, dat Treub de meening is toegedaan, dat het einde van den oorlog veel sneller nadert dan velen verwachten. Men verwacht nog één groot offensief van de geallieërden en dit op zijn laatst tegen het midden van den zomer. Een werkeloosheid van de legers van beide partijen, welke tot den herfst zou voortduren, en welke zich weerspiegelt in talrijke kleine gevechten van locale beteekenis, acht men buitengesloten. Ook van een derden winterveldtocht spreken slechts weinig personen. Minister Treub gelooft niet aan een zóó krachtig succes van het offensief der Entente, dat daarvan een bevrijding van Noord-Frankrijk en van België het gevolg zou kunnen zijn. Aan het herstel van België's onafhankelijkheid en de ontruiming van het in Noord-Frankrijk bezette gebied twijfelt Treub niet, doch eerst bij het sluiten van den vrede, nadat Duitschland de zekerheid verkregen zal hebben, zal de oplossing van deze vraagstukken verkregen kunnen worden. Een verandering van de Europeesche landkaart zal uitsluitend in het Oosten en op den Balkan plaats hebben. Een en ander zal binnen 2 à 3 maanden zoo duidelijk te constateeren zijn, dat niemand meer de hoop kan koesteren, dat er nog een verschuiving van den toestand te zijnen gunste kan plaats hebben. Dan zal ook het psychologische moment gekomen zijn voor alle strijdende partijen, om de wapenen neer te leggen. Juist omdat het einde van den oorlog zeer nabij schijnt, is Treub overtuigd, dat Nederland niet in den oorlog zal worden betrokken, en in staat zal zijn, om zijn neutraliteit tot het einde toe te bewaren.

Buitenland.

De Toestand in Ierland.

De *Osservatore Romano* bevestigt het bericht, dat de Paus er veel toe heeft bijgedragen, om een einde te maken aan den Ierschen opstand. De Paus heeft een telegram gezonden aan kardinaal Logue, waarin Z. H. dezen verzocht, al zijn invloed aan te wenden, om den opstand te dempen. Hierop antwoordde de Iersche Kardinaal telegrafisch, dat de opstandelingen zich onvoorwaardelijk overgaven, waarmede de revolutionaire beweging was geëindigd en de rust hersteld.

— Er is een nieuwe minister voor Ierland benoemd, en wel de heer Harcourt, tot dusver minister van Openbare Werken, en oud-onderminister van Koloniën. Ook de ondersecretaris bij den onderkoning van Ierland, sir Matthew Nathan, heeft zijn ontslag genomen en is door Sir Robert Chalmers, oud-gouverneur van Ceylon en gewezen hoofdambtenaar bij de Schatkist, opgevolgd.

Een telegram uit Dublin meldt, dat als gevolg van de onlangs uitgevaardigde proclamatie alle leden van Sinn Fein vereenigingen te Limerick-city hunne wapens en munitie hebben ingeleverd.

Te Dublin zijn tot dusver 112 lijken van burgers, waaronder 20 van vrouwen, die gedood werden tijdens den opstand, begraven en wel wegens gebrek aan arbeidskrachten niet in kisten, maar in hunne kleederen of gewikkeld in lakens of dekens.

Een telegram van 6 Mei uit de Iersche hoofdstad meldt nog:

Gisteren zijn 36 mannen door de krijgsraden veroordeeld. In drie gevallen zijn alle drie beschuldigden ter dood veroordeeld, doch slechts één is gefusilleerd; voor de beide anderen is de straf in levenslange tuchthuisstraf veranderd.

De krijgsraad veroordeelde op 2 Mei drie mannen tot drie jaren tuchthuisstraf.

De *Daily News* spreekt de hoop uit, dat er geen executies meer zullen plaats hebben.

Wilson Onafhankelijke Vereeniging.

Door een aantal personen van invloed is een vereeniging in 't leven geroepen, genaamd „The Woodrow Wilson Independent League," die ten doel heeft de herbenoeming van President Wilson te steunen. Deze vereeniging heeft geen politieke kleur en zal niet werken onder deze of gene partij, doch wil speciaal haar invloed aanwenden bij de independent kiezers, waarvan, naar uit Washington wordt gemeld, een aantal van niet minder dan 5 millioen in de Vereenigde Staten aanwezig zijn. De vereeniging is gevestigd te Washington.

De Ver. Staten en Mexico.

Chihuahua City, Mexico. — Pablo Lopez, Francisco Villa's chef Luitenant zal op Dinsdag 6 Juni ter dood gebracht worden volgens de bekend making van Generaal Jacinto Trevino, militaire commandant van het noorden van Mexico.

Generaal Trevino zegt dat de bandiet, welke voor eenige weken gevangen werd te Santa Ysabel, na gewond te zijn, nu genoegzaam hersteld is om toekomende week naar Santa Rosa, Chihuahua, te gaan, de plaats der terechtstelling.

Washington, D. C. 1 Juni — Uit vertrouwbare bron wordt medegedeeld dat de Amerikaansche troepen niet uit Mexico zullen worden teruggenomen voor dat de autoriteiten van Carranza blijk geven, dat zij den toestand voldoende genoeg meester zijn om de Amerikaansche grens te kunnen beschermen. In dezen geest zal waarschijnlijk het antwoord worden gegeven op de nota van Gen. Carranza. Overigens wordt niet gedacht dat de nota ernstig gemeend is voor zoover betreft de bedreiging die daarin voorkomt, dat het Mexicaansche gouvernement zich genoodzaakt zal zien om handelend op te treden tegen alle Amerikaansche troepen die zich op het grondgebied van Mexico be vinden.

Intusschen zal, wanneer de U. S. troepen in Mexico blijven, moeten blijken wat door de Mexicaansche troepen gedaan wordt en in hoeverre zij zich vijandig tegenover de Amerikaansche troepen zullen stellen.

President Wilson over den vrede.

President Wilson hield voor de vereeniging tot bevordering van den vrede een rede, waarin hij o. a. zeide, dat de oorzaken, die tot den Europeeschen oorlog leidden, thans niet ter zake doen. De groote mogendheden moeten tot een vergelijk komen op de basis van wat in den grond haar gemeenschappelijk belang was, n. l.

1o. Elk volk heeft het recht zijn eigen regeering te kiezen.

2o. De kleine naties hebben hetzelfde recht als de groote staten, dat hare regeering en de onschendbaarheid van haar gebied geëerbiedigd worden.

3o. De wereld heeft er recht op bevrijd te worden van het gevaar, dat de vrede door een aanval kan worden verstoord.

De president verklaarde verder, dat de Vereenigde Staten bereid waren samen te werken met elken bond van natiën, gevormd om deze doeleinden te verwezenlijken. Voortdurend worden de Vereenigde Staten in hun eigendommen en hun rechten ten gevolge van den oorlog aangetast. Wat Amerika betreft, hoe langer de oorlog duurt, hoe zwaarder hij zal drukken. Hier moet een einde aan komen. Wanneer de oorlog eindigt, hebben wij er evenveel belang bij, dat de vrede blijvend zal zijn als de oorlogvoerende mogendheden zelf. Als het ooit ons voorrecht zal mogen zijn tot een beweging tot den vrede onder de oorlogvoerende natiën bij te dragen of die te beginnen, dan ben ik zeker, zeide Wilson, dat het volk der Vereenigde Staten wenscht, dat zijn regeering volgens deze lijnen zal handelen:

1o. een vergelijk te treffen tusschen de oorlogvoerenden aangaande hun eigen onmiddellijke belangen. Wij vragen geen voordeelen voor onszelf, want wij zijn op geen enkele manier partij in het geschil;

2o. op een algemeene overeenkomst aan te dringen met het doel, de zee vrij te houden en te zorgen, dat er geen inbreuk zal gemaakt worden op de veiligheid der groote verkeerswegen, die moeten openstaan voor een ongehinderd gebruik van alle naties, tevens met het doel om elken oorlog te voorkomen, die begonnen wordt óf in strijd met verdragen óf zonder waarschuwing en zonder volledig onderwerpen der beweegredenen aan de opinie der wereld.

Zal 't Panamakanaal gesloten moeten worden?

Gouverneur Goethals van „Canal Zone" heeft kenbaar gemaakt dat het hem onmogelijk is te zeggen wanneer het kanaal zal kunnen heropend worden, om de groote schepen door te laten. Hij heeft het oorlogsdepartement aangeraden de voormalige opening uit te stellen, totdat de schepen welke 30 voeten diep water trekken er door kunnen, schepen die in 20 voeten diep water kunnen varen, kunnen nu reeds door het kanaal.

Telkens vindt 't noodlot een nieuw middel uit om 't Panamakanaal te bedreigen. Nadat Wyse, den grooten man van 't Suezkanaal, de Lesseps, voor zijn plan tot doorbreken van de landengte had weten te winnen, begon de lijdensgeschiedenis. Vertrouwende op 't genie van den doorgraver van de landengte van Suez, stortte rijk en arm zijn bijdrage om de onderneming financiëel te steunen. De studie van de klimaattoestanden en van de bestrijding der klimaatsziekten was niet noodig geacht, ware bij voorbaat misschien ook niet doenlijk geweest. Duizenden en duizenden vonden hun graf, tot schrik en ontzetting van de ondernemers, die intusschen toch doorwerkten. De moeilijkheden, door de natuur en den bodem opgeworpen, overtroffen ver alle berekeningen. Toch werkte men door. Het financiëel mislukken, met de veroordeeling van de roekeloozen, die maar voortgewerkt hadden, met de catastrophe, de débâcle de schandalen schenen aan de onderneming een droeven dood te brengen.

De Noord-Amerikaansche regeering nam de zaak echter over. Kolonel Goethals bleek de man te zijn die alle bezwaren wist te overwinnen. N.-Amerika maakte er geen financiëele winstzaak van. Het wist dat de kosten niet gedekt zouden worden. Uit politieke overwegingen vooral wilde het echter de korte gemeenschap tusschen den Atlantischen- en den Stillen Oceaan, en daarmede tusschen de eigen Oost- en Westkust tot stand brengen en in eigen handen houden. Toen het dit besluit eenmaal genomen had, ontzag het geen kosten om 't tot een goed einde te brengen.

Het kanaal kwam gereed, werd geopend en den grooten wereldoorlog ten spijt, werd ter eere hiervan een internationale tentoonstelling te San Francisco gehouden, die schitterend slaagde.

Maar intusschen hadden de nieuwe moeilijkheden zich reeds aangemeld en herhaaldelijk moest de verstoorde gemeenschap weer worden hersteld. Goethals moest de, naar hij meende, volbrachte taak weer opvatten. Instede van hier voor kleine aanvullingen van 't groote werk te zijn gesteld, komen in den laatsten tijd klanken tot ons, die aandermaal de vraag doen stellen, of de uitvoering blijvend mogelijk zal zijn.

Aanvankelijk werden twee vijanden genoemd. De Chargre en de Culebra. De eerste is afgeleid en opgenomen in 't kunstmeer van Gatun, waarvan de waterstand geregeld kan worden. De Culebra deed zandversperringen ontstaan, die men meent te kunnen voorkomen door hydraulische installatiën. Deze vijanden zouden zoo bezworen worden.

Maar er zijn twee nieuwe vijanden komen opdoemen. Tusschen de voormelde gevaarlijke putten in, hebben, door de uitgevoerde werkzaamheden zelf, door 't laten springen van mijnen om de basaltrotsen te breken en door onderaardsche werking, verzakkingen en bodem-wijzigingen plaats gehad, die nog niet tot stilstand gekomen, herhaalde lastige instortingen tot gevolg hebben. Zij zullen alleen door gestadige studie en gestadige tegenmaatregelen en nieuwe voorzieningen te verhelpen zijn.

De andere vijand werpt echter de kwestie op, of verhelpen wel mogelijk zal wezen. Bij 't graven vond men daar nog werkende vulkanische vuurcentra. Het water, daarin geleid, heeft den strijd met het vuur aangebonden. Wie verwacht mocht hebben dat 't vuur gedoofd zou worden, is, tot nu toe althans, bedrogen uitgekomen. Onderaardsche ontploffingen volgen elkander op, met verheffingen van den bodem in den omtrek. Eilandjes zijn in 't Kanaal opgeworpen. En 't vernuft van den ingenieur staat voor een nieuw vraagstuk; overwinnen zij het niet, dan stort, schrijft M. Rondel-Saint, in „la Dépêche Coloniale" van 15 April, de geheele onderneming ineen, en het Panamakanaal is niet meer.

Kol. Weekblad.